

Maria OCHESCU

Istorie

Caiet pentru clasa a VII-a

art
educațional

CUPRINS

1. LUMEA LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI AL XIX-LEA	4
1.1. Instituții politice în Europa la începutul secolului al XIX-lea	4
SINTEZĂ RECAPITULATIVĂ.	8
AUTOEVALUARE	9
2. REVOLUȚIA TEHNOLOGICĂ ȘI EXPANSIUNEA SOCIETĂȚII INDUSTRIALE	10
2.1. Revoluția agrară și industrială. Anglia, SUA, Franța, Germania	10
SINTEZĂ RECAPITULATIVĂ.	14
AUTOEVALUARE	15
3. EUROPA ÎNTRE ABSOLUTISM ȘI LIBERALISM. RESTAURAȚIE ȘI REVOLUȚIE ÎNTRE 1815 ȘI 1848	16
3.1. Congresul de la Viena; Sfânta Alianță și eșecul politicii sale. Grecia (1821 – 1829)	16
3.2. Românii în contextul raporturilor internaționale în sud-estul Europei. Revoluția de la 1821. Statutul Transilvaniei în Imperiul Habsburgic	20
SINTEZĂ RECAPITULATIVĂ.	26
AUTOEVALUARE	27
4. REVOLUȚIA DIN 1848–1849 ÎN EUROPA	28
4.1. Dimensiuni ale revoluțiilor: revoluția în Franța, revoluția în Imperiul Habsburgic. Germania, Italia	28
SINTEZĂ RECAPITULATIVĂ.	32
AUTOEVALUARE	33
5. STAT ȘI NAȚIUNE ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI AL XIX-LEA	34
5.1. Noi state naționale și multinaționale. Italia, Germania, SUA, Austro-Ungaria	34
SINTEZĂ RECAPITULATIVĂ.	38
AUTOEVALUARE	39
6. CIVILIZAȚIA LA RĂSCRUCE DE SECOLE. ȘTIINȚA ȘI TEHNICA	40
6.1. Tehnica în slujba războiului.	40
6.2. Oameni de știință și descoperirile lor. Louis Pasteur și medicina, T.A. Edison și electricitatea, A.G. Bell și comunicațiile	44
SINTEZĂ RECAPITULATIVĂ.	48
AUTOEVALUARE	49
7. ARTĂ ȘI SOCIETATE	50
7.1. Viața cotidiană reflectată în artă și literatură. Personalități ale culturii	50
SINTEZĂ RECAPITULATIVĂ.	54
AUTOEVALUARE	55
8. CRIZE ȘI CONFLICTE	56
8.1. Harta politică a lumii la începutul secolului al XX-lea. Principalele zone de conflict. Statutul internațional al României (1878 – 1914)	56
SINTEZĂ RECAPITULATIVĂ.	60
AUTOEVALUARE	61
9. PRIMUL RĂZBOI MONDIAL	62
9.1. Un nou mod de a purta un război. Viața cotidiană în timpul războiului	62
9.2. Planuri de reorganizare a lumii și urmările războiului. „Cele 14 puncte“ Harta lumii după conferințele din 1919 – 1922	66
SINTEZĂ RECAPITULATIVĂ.	72
AUTOEVALUARE	73
10. DEMOCRAȚIE ȘI TOTALITARISM (1922 – 1939)	74
10.1. State democratice și state totalitare. Franța, Marea Britanie, URSS, Germania, Italia	74
10.2. Tensiunile internaționale și crize politico-diplomatice. Mari diplomați: N. Titulescu, L. Barthou. München (1938). Pactul sovieto-german (1939)	78
SINTEZĂ RECAPITULATIVĂ.	84
AUTOEVALUARE	85
11. AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	86
11.1. Operațiuni militare și victoria Națiunilor Unite. Mișcarea de rezistență antifascistă	86
11.2. Sfârșitul războiului și Conferința de pace de la Paris (1947).	90
SINTEZĂ RECAPITULATIVĂ.	94
AUTOEVALUARE	95
12. LUMEA POSTBELICĂ ȘI PROBLEMELE SALE.	96
12.1. Instaurarea sistemului totalitar în Europa de Est – statele.	96
12.2. Europa divizată – Războiul Rece și urmările sale. Planul Marshall, Statutul Berlinului (1948-1989).	100
12.3. Conferința pentru securitate și cooperare în Europa	106
SINTEZĂ RECAPITULATIVĂ.	110
AUTOEVALUARE	111
13. LUMEA LA ÎNCEPUTUL MILENIULUI III	112
13.1. Istoric, valori și instituții europene. Anul 1989 în Europa. Integrarea europeană și atlantică..	112
SINTEZĂ RECAPITULATIVĂ.	118
AUTOEVALUARE	119
RĂSPUNSURI	120

1. LUMEA LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI AL XIX-LEA

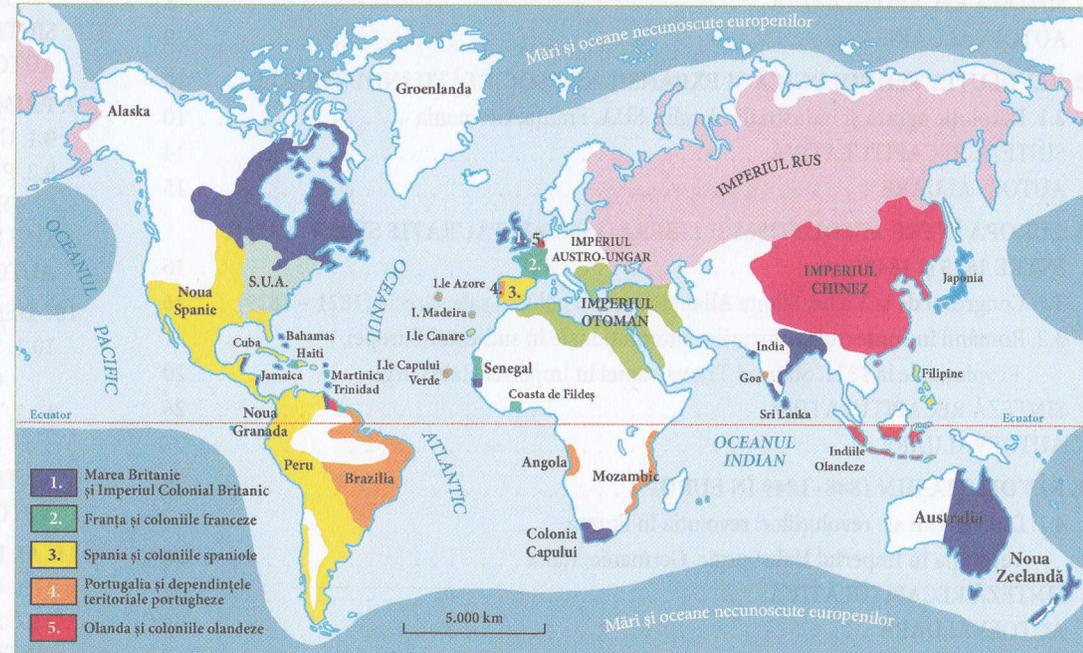
1.1. Instituții politice în Europa la începutul secolului al XIX-lea

Cuvinte-cheie

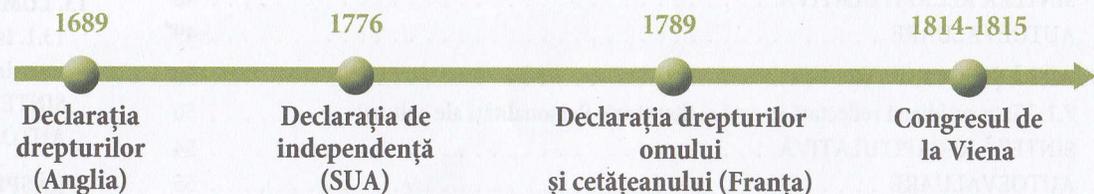
- **stat liberal** = formă de stat ce precede statul democratic, în care libertățile fundamentale sunt garantate și respectate.
- **liberalism** = doctrină care susține libertatea politică și economică.
- **democrație** = formă de organizare și conducere a societății, în care poporul își exercită direct sau indirect puterea.
- **vot cenziar** = sistem electoral în care dreptul la vot se acordă pe bază de avere.
- **vot universal** = vot acordat tuturor cetățenilor care au împlinit vârsta majoratului.

Idei-cheie

- La începutul secolului al XIX-lea, lumea se caracteriza printr-o mare diversitate de regimuri și instituții politice, dar și de ritmuri de dezvoltare.
- În Europa coexistau state liberale, precum Franța și Anglia, cu cele de tip absolutist, precum Austria, Rusia sau Imperiul Otoman.
- În America, SUA reprezentau un stat democratic, America Centrală și cea de Sud cuprinzând teritorii aflate sub dominația Spaniei și a Portugaliei.
- Africa era aproape necunoscută europenilor, cu excepția regiunilor de coastă, devenite colonii europene.
- În Asia, Japonia și China se mențineau în afara evoluțiilor din Europa și America, India fiind importantă colonie engleză.
- În întreaga lume se făceau simțite urmările revoluției franceze și ale ideologiei sale, generând profunde transformări.

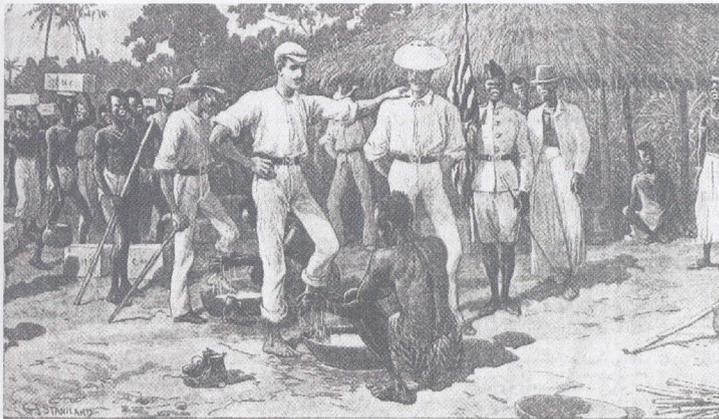
Harta lumii în 1815

ISTORIA ALTFEL

„CEARTA PENTRU AFRICA“

Majoritatea coloniilor înființate până în secolul al XIX-lea se aflau în zonele de coastă. În anul 1880 a început un ultim proces de colonizare a continentului african, exploratorii și misionarii avansând tot mai mult spre interiorul continentului. Guvernele europene se lăsau tot mai des convinse de avantajele unor asemenea inițiative, iar rivalitățile dintre ele făceau ca expansiunea colonială a uneia dintre țări să fie suficientă pentru a le alarma și a le activa pe celelalte, chiar și numai de dragul prestigiului. Printre ultimele întemeietoare de imperii pe continentul african s-au numărat Germania și Italia. Italienii s-au concentrat pe Cornul Africii, înființând colonii în Eritreea și Somalia, dar eșuând în Etiopia. Germanii,

nerăbdători să-și exercite noul statut de supra-putere, au înființat coloniile din sud-vestul Africii, Tongo și Camerun (Africa de Vest) și Africa de Est germană (ținutul Tanzania).

Acordurile anglo-germane din 1886 și 1890 au prevăzut împărțirea Africii de Est între aceste două mari puteri, britanicilor revenindu-le Kenya și, mai târziu, Uganda. În ciuda divergențelor, întreaga „Ceartă pentru Africa“ s-a terminat fără izbucnirea unui război între marile puteri. Cele mai mari rivalități au avut loc între Franța și Marea Britanie. Franța a reușit crearea unui imperiu uriaș în Africa de Nord și în cea de Vest, Marea Britanie reușind să ocupe Coasta de Aur (Ghana) și Nigeria, să stabilească protectoratul asupra Egiptului

(1882) și, după mai multe împrejurări nefavorabile, să cucerească Sudanul (1897 – 1898). Acest lucru a fost posibil în urma luptei anglo-franceze de la Fashoda, care a adus cele două țări în prag de război; francezii s-au retras, abandonându-și ambițiile de cucerire în Sudan.

MOȘTENIRE CULTURALĂ

Palatul Buckingham, reședința monarhiei engleze (Londra, Anglia)

Congresul american (SUA)

La Chute en masse (caricatură reprezentând efectul ideilor revoluției franceze asupra statelor europene, Depuis, Franța)

2. REVOLUȚIA TEHNOLOGICĂ ȘI EXPANSIUNEA SOCIETĂȚII INDUSTRIALE

2.1. Revoluția agrară și industrială. Anglia, SUA, Franța, Germania

Cuvinte-cheie

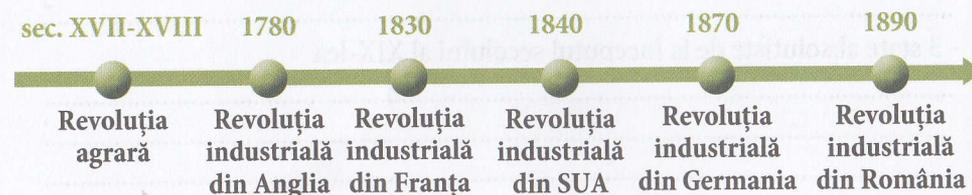
- **revoluție industrială** = procesul de trecere de la producția manufacturieră la producția mașinistă, de fabrică.
- **capitalism** = sistem economic bazat pe proprietatea privată, concurență și legile economiei de piață.
- **concurență** = tip de relații între indivizi sau unități economice, în care fiecare își promovează propriile interese.
- **socialism** = sistem economic și politic bazat pe dominația proprietății statului în economie și pe conducerea centralizată în toate domeniile de activitate, exercitată de partidul unic.
- **sindicalism** = sistem de organizare a muncitorilor prin mijlocirea sindicatelor; mișcare sindicală.
- **grevă** = formă de luptă a lucrătorilor industriali constând în încetarea lucrului.

Idei-cheie

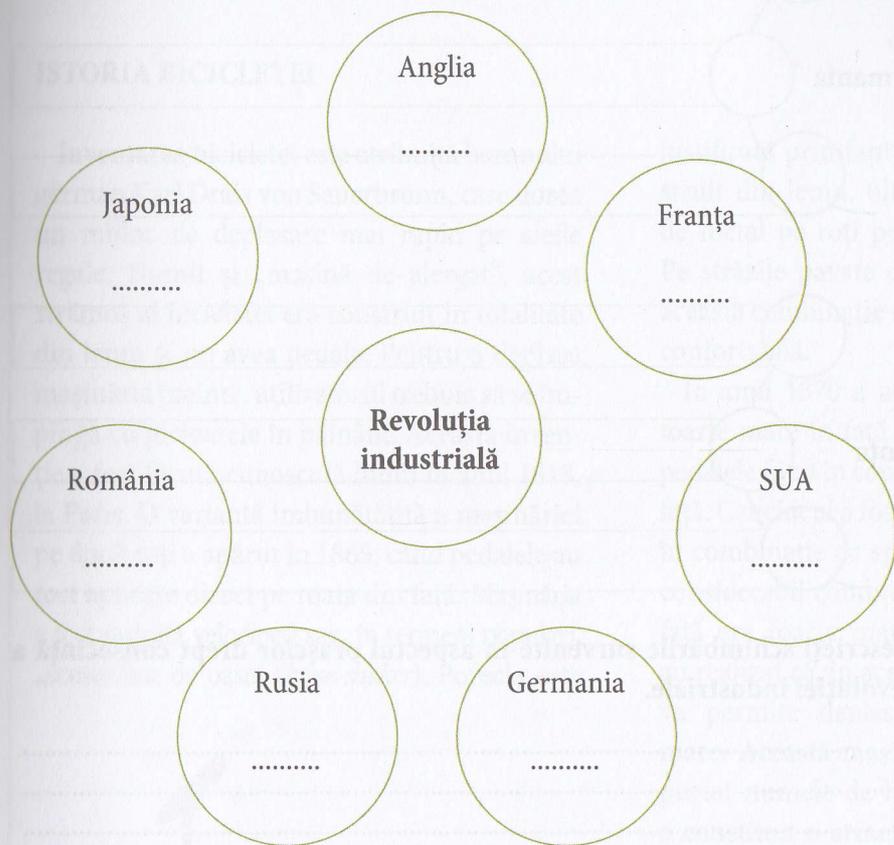
- Revoluția agrară a reprezentat procesul de transformare a agriculturii prin mecanizare, folosirea produselor chimice, a cunoștințelor de specialitate, a muncii salariate. Drept urmare, agricultura a satisfăcut nevoia de materie primă a industriei și cerințele pieței.
- Revoluția industrială a debutat în Anglia, ca urmare a descoperirilor științifice, a unor invenții și inovații tehnice, cea mai spectaculoasă fiind mașina cu abur, cuprinzând treptat întreaga lume.
- Revoluția industrială a dus la creșterea producției, dezvoltarea comerțului și a finanțelor, transformări în agricultură și transporturi (aparitia locomotivei cu abur și a vaporului).
- Nașterea mării industrii, transformările din agricultură și transporturi au dus la schimbări semnificative în societate și în modul de viață al oamenilor.

Regiunile industriale din Europa în secolul al XIX-lea

I. Înscrieți în schema de mai jos anii debutului revoluției industriale pentru țările al căror nume este scris în casete.

II. Menționați pentru fiecare dintre invențiile enumerate mai jos o consecință în planul vieții sociale.

1769 – mașina cu abur (James Watt aduce îmbunătățiri semnificative motorului cu aburi al lui Newcomen)

.....

1775 – primul submarin (David Bushnell)

.....

1785 – războiul de țesut mecanic (Edmund Cartwright)

.....

1793 – telegraful (Claude Chappe)

.....

1800 – prima baterie (Alessandro Volta)

.....

1814 – locomotiva (George Stephenson)

.....

1816 – fotografia (Nicephore Niepce)

.....

1821 – motorul electric (Michael Faraday)

.....

1825 – prima cale ferată publică din Anglia

.....

1840 – telegraful prin fir (Samuel Morse)

.....

III. Enumerați 5 cauze ale faptului că Anglia este țara primei revoluții industriale.

1

2

3

4

5